

svoje najbliže susede, sav vidik sobe koja strepi da pticama kljunovi i gnezda ne proplaču u noći nadvijenoj nad neposustale prohteve jave u snu. Brižnost tog budnog sna za čitav grudni koš sveta, za sva bića i stvari izražava se jednom neustraivošću pred kopljanikom koji se zove mrak: „Poneki bokor perunike zakikatao bi se uveče u bašti, misleći da će time da prestane dan“. Borba svetlosti ispunice je, u trenutcima kada je dosluti, didaktičnošću koja je tu da ruši uverenja praznoverice u neminovnost i dovršenost životnog toka. Kao čarobnica kraj ognjišta, sva u izgovorima i preturanjima nekih dragocentih i lekovitih formula, čarobnica zaklopljenih tiganja, čadji, dimnjaka i dima Stojanka jednom patetičkom bez koje bi sve postalo prazna dosetka uzvikuje: „Bežite, oči moje, dok još ima mostova između bora. Za put pitajte vijugave pesme. One idu od zemlje do neba.“

Nogama zakopanim u stomak srećojeda možda kaskaju obalom neke reke*.

Stojankine pesme i zapisi mogu da se polarizuju po dva glagolska i lična oblika: volim i ne volim. Njen dah je potčinio sebi i najpre te dve kategorije i nije jedino navika ta stalna nepritajenost o sebi ma koliko imala privid šematičnosti česta upotreba njihovih iskazuje jednu odlučnost posebno, a žedj gladovanu kao svedoka ovašnjeg, svakodnevnog stajanja uopšte. Uostalom srećno je što danas nismo obavezni da govorimo i o jednoj nedoradjenosti i nedohvaćenosti Stojankinih redova pa da baš u ime toga tu tako čulnu kombinaciju volim — ne volim ne moramo da odbacimo kao nevestinu i oskudicu u rečniku.

Negde iza redova ovih pesnika koji, ako to nešto znači, još uvek nose djačke knjžice i rasporede časova po torbama, negde iza onog ponosnog pokreta čitavim telom (Stojanka: „A veliki neće da sidju“), Alojz:

„u kvadratu dvorišta ja i
moj djed
imamo pune ruke posla.“

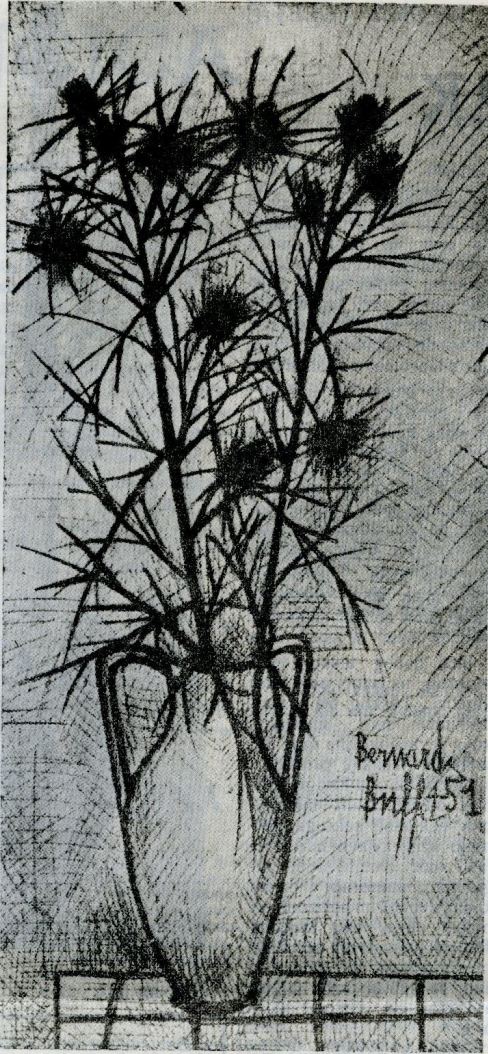
negde iza onog čudnog poimanja autonomije Malih stoji raskršće i zvona neprekidno zvone. Njihov je već otovčeni, tek nešto ironičan glas što ga Alojz prenosi:

„Zvona kao što je to običaj
zvene
poput pjesnika“.

A nije samo njihova želja za jednom ludom, najludom igrom uz vetar koju tako žedno doziva Stojanka: „Mnogo je mlinara u mome kraju. I ja ih molim da obnove koju staru vetrenjaču. Valjda će jedna biti toliko jaka da skrene vetar i da sva jedra pojure ovamo“.

Pretstaviti pesnika ponekad znači samo izreći njegovu jednu reč. Iskazati njegov znak uvek znači upostiti nežnu organizaciju njegovog stiha. Ako je pak dozvoljeno da se pesnikova realizacija pronese ispred očiju širom otvorenih i ako se pri tome i čitalac ne može da opredeli ni za jednu od dve slike koje je Alojz postavio u svom „Zaljubljeniku“ onda će nakraju obe sačuvati za sebe. I da se potsetimo: prva je Stojankina.

DRAŠKO REDJEP

BERNAR BIFE

ČIČAK

ALOJŽ MAJETIĆ

ZALJUBLJENIK

na jednoj tužan
na drugoj nasimjan
ne može se odlučiti
na kojoj da napiše
u sebi nosi
slatkastu izmorenost nesaniče
i onda u džep stavlja
obadviije fotografije

STOJANKA GROŽDANOV

NEDELJA

U našoj kući ovaj dan
počinje sladjim čajem.
Svi su u kući.
Tata se odmara.
Svake nedelje ja smem
u bioskop.
Posle ručka
mama vadi čiste
stolnjake iz ormara.

STOJANKA GROŽDANOV

POSLEDNJA VEST O MENI

Nijedan jezik sveta i nesveta ja ne razumem. Zasada volim da slušam samo lišće mojih lepljivih ulica u kojima za sve vas nema više meda. Volim da osećam blizinu učutalih pčela dok znam da imaju krila.

Uvek, kada me napusti snaga da slušam lišće tabane kako se penju po meni kao po brezovoj kori, podjem da šetam između kuća, preko kamara slame. Tu su blatnjave priče lišća koje ne žuti nikada. Sve su to blaga mog malog ormara.

U mom sokaku rode gutaju žabe, a već u drugom, one neće da jedu lišće. Kod nas bunari nisu ratovali sa djermom i njihova zajednička pesma odvajkada teče nezamućenom rekom niz moju uličicu. Ponekad, kada zatvorim oči, zagazim u nju i zapevam isto što i glasovi malog, dobrog ormara: nespretno i srećno, jer jer mi drukčije ne umemo. Tada uvek poželim da svi oko mene imaju nešto svoje, nedotaknuto onom tajanstvenom senkom koja hoće da iscedi, iz svakoga pomalo sreće, a ne pita koliko je ko ima. Poželim da svi budu kao ja kada mi baka dozvoli da sednem u njenu meku stolicu i kada se iz nje vinem u moj ravan i bogat zavičaj, smejući se ugojenom snoplju što ljuljuška jedna kola-kola koja su sa mojih visina tako malecna i lepa kao bubamare.

Otsečene grane spartale su moje rasklimatano ime po snegu. Morala sam jednoj žabi da branim put od stada njene krastave braće, drugoj da se sklonim s puta. Samo sam treću pregazila. O žabe ko li će vam izbrojati rane! Isteraću jednog jutra svom krevetu creva.

Voljeni brate! Platu ne dele robovima a ja te ipak pitam koliko kuća ima naše selo. Još nisam sujeverna, al znače se, broj moje bele kuće znače ljudi. Ne reci da sam luda što me čude piliči za koje kažeš da su žuti. I ludog pokatkad zaboli glava (to je poslednja vest o meni).

Kada su peći još pune, seje se proja. Prašnjavu kotarku ni susedi ne metu, jer nam pretstoje uvek mnoga leta. Kako su mogli šerpenjari da misle da će limom moći da zakrpe ove lonce. Zvezde još dosta hleba treba da pojedu pa da umukne kravilji plač.

Kako sam mogla da vas žalim kad ste mi rekli da se tako živi? Zнала sam da se začudim što roda već dva leta nije učila mlade da lete. Poneki bokor perunike zakikotao bi se uveče u bašti, misleći da će time da prestane dan.

Dok gledam pukotinu na zidu, zaželim da odumam u nju prašinu, ustajalu, sa odžaka; pokupim pepeo sa puteva i stazica i da je zalećim. Ali, zar su dosada male bile muke ljudi? Koliko je samo pleća i zemlje, vode i znoja, sušilo jedno veliko sunce za neku malu ciglu!

I psovke mojih zuba kao da nemaju više utočišta na plesnivim zenicama stare napukline. Ruke očeva, koje su bezbrojni žuljavi prsti u dva ožiljka pretvorili, stavljaaju jedna na drugu žar i peku se kao da znaju i ne znaju da je za nikoga.

O, zar će onda neko iza ovakvog zida bićem goniti da se zaliva cveće? Zar treba još nešto, sem ljaga, da mi zamiriše u moje godine, noći sa puno dalekih, napetih jedara.

Mnogo je i mlinara u mome kraju. I ja ih molim da obnove koju staru vetrenjaču. Valjda će jedna biti toliko jaka da skrene vetar i da sva jedra pojure ovamo.